

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Анатомія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Класичний фаховий коледж Сумського державного університету
Розробник(и)	Тимошенко Наталія Валеріївна, викладач Класичного фахового коледжу Сумського державного університету.
Рівень вищої освіти	Фахова передвища освіта; НРК України – 5 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 4 кредитів ЄКТС, 120 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (32 години лекцій, 16 годин практичних занять), 72 годин становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки за спеціальністю
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є отримання студентами фундаментальних теоретичних знань з особливостей анатомії людини та його складових частин, механізмів їхньої дії, а також закономірностей взаємодії організму людини з навколишнім середовищем, віковими та індивідуальними особливостями і тими змінами, що відбуваються в організмі людини під впливом фізичних навантажень.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСТЕОЛОГІЯ	
Вступ Анатомія як наука та навчальна дисципліна. Предмет та об'єкт вивчення анатомії. Методи дослідження анатомії. Історія	
Тема 1. Будова кісток. З'єднання кісток скелета. Скелет тулуба Структура та функції рухового апарату. Будова, форма та функції кісток. З'єднання кісток скелета. Будова хребта. З'єднання і розвиток кісток хребта. Будова і з'єднання кісток грудної клітини.	
Тема 2. Скелет черепа Череп та його функції. Відділи черепа та їх кістки. Парні та непарні кістки черепа. Будова та з'єднання кісток черепа. Череп у цілому. Розвиток черепа.	

Тема 3. Скелет кінцівок Скелет кінцівок. Будова та з'єднання кісток верхньої кінцівки. Будова та з'єднання кісток таза. Будова та з'єднання кісток вільної нижньої кінцівки. Онтогенез скелета кінцівок.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІОЛОГІЯ

Тема 4. М'язи тулуба і голови М'язи грудей. Їх групи та функції. М'язи живота. Їх основні групи. М'язи спини. Їх функції. М'язи шиї. М'язи голови.

Тема 5. М'язи кінцівок М'язи поясу верхньої кінцівки. М'язи вільної верхньої кінцівки. М'язи кисті. М'язи пояса нижньої кінцівки. М'язи вільної нижньої кінцівки. М'язи стопи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. АНГІОЛОГІЯ

Тема 6. Серцево-судинна система Склад, будова та функції серця. Велике та мале кола кровообігу. Склад, будова, функції артеріальних судин. Склад, будова, функції венозних судин. Склад, будова, функції лімфатичної системи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. НЕВРОЛОГІЯ

Тема 7. Нервова система. Загальний огляд нервової системи. Будова і значення нервової системи. Органи, відділи та частини нервової системи. Нервова тканина. Нейрон. Рефлекторна дуга. Центральна нервова система. Спинний мозок. Головний мозок. Периферична нервова система. Вегетативна нервова система.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. СПЛАНХНОЛОГІЯ

Тема 8. Травна системи Травна система та її функції. Будова травної системи. Порожнина рота. Стравохід. Шлунок. Тонкий кишечник. Товстий кишечник. Підшлункова залоза, печінка, жовчний міхур. Вікові особливості травної системи.

Тема 9. Дихальна система Дихальна система та її функції. Будова дихальної системи. Порожнина носа. Гортань. Трахея, бронхи. Легені. Онтогенез органів дихання.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти зможе:

РН1.	Знати значення анатомії у системі підготовки вчителя фізичної культури; методи анатомічного дослідження; поняття про орган, систему органів і апарат; називати конституційні особливості організму та пропорції тіла спортсменів; описувати структурну і функціональну організацію клітини; знати структурну і функціональну організацію тканин; загальну характеристику та класифікацію тканин; епітеліальна тканина: будова, класифікація, функції.
РН2.	Знати загальні дані про будову рухового апарату; значення та функції скелету; кістка як орган, форми, розвиток і ріст кісток; пояснювати вплив різних чинників на ріст та розвиток кісток; описувати сполучення кісток; знати будову кісток, значення м'язової системи; описувати будову м'яза, м'яз як орган і допоміжний апарат м'язів; класифікувати та ідентифікувати розміри м'язів; знати поняття про силу та роботу м'язів; порівнювати та обґрунтовувати розвиток та вікові особливості м'язів.
РН 3.	Знати загальну характеристику внутрішніх органів і травної системи; пояснювати вплив фізичних навантажень на травну систему; знати загальну характеристику органів дихання, називати будову верхніх дихальних шляхів, гортані, трахеї та бронхів, макро- та мікроскопічну будову легень; описувати вікові особливості та вплив фізичних вправ на органи дихання; знати загальну характеристику сечових органів; пояснювати вплив фізичних навантажень на сечову систему; знати загальні відомості про залози внутрішньої секреції, будову та функції щитоподібної залози, парашитоподібну та виличкову залози, гіпофіз, епіфіз, надниркові залози; залози внутрішньої секреції та м'язова діяльність людини.

РН 4.	Знати загальний огляд серцево-судинної системи: мікроциркуляторне русло; будову стінок судин; кола кровообігу; описувати будову серця: топографію та оболонки; камери та клапани; судини серця; знати провідну систему серця, спортивне серце; знати артерії великого та малого кола кровообігу, особливості венозної системи; загальну характеристику лімфатичної системи; ідентифікувати зміни у будові судинної системи під впливом фізичних навантажень; знати основні принципи будови і загальний огляд нервової системи; описувати будову спинного мозку; знати загальну характеристику головного мозку, загальний огляд будови великого мозку, зовнішню та внутрішню будову великих півкуль.
РН 5.	Визначати мікроскопічну будову клітин організму людини та його тканин, анатомічні особливості опорно-рухового апарату та кінцівок, особливості м'язової системи; вміти оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан; пояснювати та визначати вплив фізичного навантаження і занять спортом на серцево-судинну та дихальну системи.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН 15.	Застосовувати у професійній діяльності знання анатомо- фізіологічних особливостей організму людини під час планування занять фізичною культурою та спортом.
ПРН 17.	Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Змістовий модуль 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Л 1.	Вступ Анатомія як наука та навчальна дисципліна. Предмет та об'єкт вивчення анатомії. Методи дослідження анатомії. Історія
Л 2.	Будова кісток. З'єднання кісток скелета. Будова, форма та функції кісток. З'єднання кісток скелета.
Л 3.	Скелет тулуба Структура та функції рухового апарату.
Л 4.	Будова хребта. З'єднання і розвиток кісток хребта.
ПЗ 1.	Скелет тулуба Структура та функції рухового апарату. Будова хребта. З'єднання і розвиток кісток хребта.
Л 5.	Будова і з'єднання кісток грудної клітини.
Л 6.	Скелет черепа Череп та його функції. Відділи черепа та їх кістки. Парні та непарні кістки черепа. Будова та з'єднання кісток черепа. Череп у цілому. Розвиток черепа
ПЗ 2.	Череп та його функції. Відділи черепа та їх кістки. Парні та непарні кістки черепа. Будова та з'єднання кісток черепа.
Л 7.	Скелет кінцівок. Будова та з'єднання кісток верхньої кінцівки.
Л 8.	Будова та з'єднання кісток таза. Будова та з'єднання кісток вільної нижньої кінцівки.
ПЗ 3.	Скелет кінцівок. Будова та з'єднання кісток верхньої кінцівки.
ПЗ 4.	Скелет кінцівок. Будова та з'єднання кісток нижньої кінцівки.
ПЗ 5.	Будова та з'єднання кісток таза

Л 9.	Онтогенез скелета кінцівок.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.	
Л 10.	М'язи тулуба і голови М'язи грудей. Їх групи та функції. М'язи живота.
Л 11.	М'язи кінцівок М'язи поясу верхньої кінцівки. М'язи вільної верхньої кінцівки. М'язи кисті. М'язи пояса нижньої кінцівки. М'язи вільної нижньої кінцівки. М'язи стопи.
ПЗ 6.	М'язи стопи. Їх основні групи.
Л 12	М'язи спини. Їх функції. М'язи шиї. М'язи голови.
ПЗ 7.	М'язи спини. Їх функції. М'язи шиї. М'язи голови.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.	
Л 13.	Серцево-судинна система. Склад, будова та функції серця. Велике та мале кола кровообігу. Склад, будова, функції артеріальних судин. Склад, будова, функції венозних судин. Склад, будова, функції лімфатичної системи..
ПЗ 8	Серцево-судинна система. Склад, будова та функції.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.	
Л 14.	Нервова система. Загальний огляд нервової системи. Будова і значення нервової системи. Органи, відділи та частини нервової системи. Нервова тканина. Нейрон. Рефлекторна дуга. Центральна нервова система. Спинний мозок. Головний мозок. Периферична нервова система. Вегетативна нервова система.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.	
Л 15.	Травна системи Травна система та її функції. Будова травної системи. Порожнина рота. Стравохід. Шлунок. Тонкий кишечник. Товстий кишечник. Підшлункова залоза, печінка, жовчний міхур. Вікові особливості травної системи.
Л 16.	Дихальна система Дихальна система та її функції. Будова дихальної системи. Порожнина носа. Гортань. Трахея, бронхи. Легені. Онтогенез органів дихання.
7.2 Види навчальної діяльності	
НД 1.	Підготовка до лекції
НД 2.	Підготовка до обговорення та/або опитування за темами практичних занять.
НД 3.	Підготовка до тестування в LMS MOODLE
НД 4.	Аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія)
8. Методи викладання, навчання	
Дисципліна передбачає навчання через:	
МН 1.	Інтерактивні лекції.
МН 2.	Проблемні лекції.
МН 3.	Практичні заняття.
МН 4.	Мобільне навчання (m-learning).
МН 5.	Змішане навчання (blended-learning)

Лекції надають студентам теоретичні знання з фізіології, що є основою для самостійного навчання здобувачів освіти. Лекції доповнюються практичними заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практиці. Гнучкість, доступність та персоніфікація навчання забезпечується m-learning з використанням мобільних пристроїв. Навчання через blended-learning з використанням LMS MOODLE (<http://dl.kfk.sumdu.edu.ua/>), в межах якого студент здобуває знання як очно, так і самостійно он-лайн, дозволяє створити комфортне освітнє цифрове середовище та забезпечити індивідуальну траєкторію навчання.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
B	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
C	В загальному правильна робота з певною кількістю помилок		74-81
D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
E	Виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	35-59
F	Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		0-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені наступні методи поточного формативного оцінювання: опитування студента на семінарському занятті та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі підготовки до виконання тестових завдань, оцінювання поточного тестування.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Методи оцінювання:

М 1.	Опитування
М 2.	Тестування в LMS MOODLE
М 3.	Перевірка виконання завдань на практичних заняттях
М 4.	Методи самооцінки

В особливих ситуаціях робота може бути виконана дистанційно в LMS MOODLE (<http://dl.kfk.sumdu.edu.ua/>)

Форма підсумкового контролю – екзамен.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
10.1 Засоби навчання	
ЗН 1.	Мультимедіа
ЗН 2.	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, онлайн-опитування)
ЗН 3.	Програмне забезпечення «Особистий кабінет» (з доступом до бібліотечно-інформаційної системи СумДУ)
ЗН 4.	Застосунок на платформі Android: Anatomy 3d atlas
ЗН 5.	Застосунок «qr code scanner» (практичний онлайн-інструмент з технологією AR-learning).
ЗН 6.	Стенди, макети, динамометри, тонометри
ЗН 7.	Сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей: Zoom, Google Meet
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
Основна література	1. Атлас анатомії людини: переклад 7-го англ. вид.: двомовне вид./Френк Г. Неттер; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. – К. : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с. 2. Конспект лекцій з дисципліни «Анатомія людини» для студентів медичного факультету, що навчаються за спеціальністю «Технології медичної діагностики та лікування» / Укладачі: Григорєва О.А., Світлицький А.О. , - 2020. – 172 с. 3. Динамічна анатомія: курс лекцій / [уклад. А.М. Ляшевич, І.С. Лупаїна, С.М. Гришук] – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 62 с.
Допоміжна література	1. Аносов І. П. Анатомія людини: навчальний посібник / Аносов І. П., Хоматов В. Х., Станішевська Т. І. – К. : “Твімінтер”, 2006. – 235 с. 2. Коляденко Г. І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. – К.: Либідь, 2009. – 384 с. 3. Самусев Р. Атлас анатомії людини / Р. Самусев, В. Липченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан 2011. – 752 с. 4. Спортивна морфологія : навч. посіб. / авт. кол. : Музика Ф. В., Баранецький Г. Г., Вовканич Л. С. [та ін.] ; за ред. Ф. В. Музики. – Л. : ЛДУФК, 2011. – 160 с. 5. Чижик В. В. Спортивна морфологія: навчальний посібник для студентів / В. В. Чижик, О. П. Запорожець. – Луцьк: ПВД Твердиння, 2009. – 208 с.
Допоміжна література	
Інформаційні ресурси в Інтернеті	1. Тимошенко Н.В. Анатомія: [дистанційний курс для здобувачів освіти на фаховому передвищому рівні освіти зі спеціальності 017 Фізкультура і спорт]. URL: https://dl.kfk.sumdu.edu.ua/course/view.php?id=1153 2. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: https://moz.gov.ua/. 3. Офіційний сайт ГО «Асоціація хірургів України». URL: http://as-ukr.org/.

РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ контролю навчальної роботи студента і оцінювання

1. Структура навчальної дисципліни:

Загальний обсяг дисципліни	120 годин / 4,0 кредити ЄКТС
Контактна робота з викладачем	48 годин / 24 занять
Самостійна робота здобувача освіти	72 години, що включає в себе опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, самостійне опрацювання окремих питань/тем навчальної дисципліни, підготовку та виконання завдань, доповідей тощо, підготовку до поточних та підсумкового контролів
Індивідуальне завдання	відсутнє

2. Контактна робота з викладачем:

Лекційні заняття	32 години / 16 занять
Практичні заняття	16 годин / 8 занять
Консультації очно та/або дистанційно як в асинхронному, так і в синхронному режимах	згідно розкладу

3. Організація освітнього процесу:

Семестрів викладання	1
Семестр	1 /осінній

4. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: 4-бальна (традиційна) шкала.

5. Види навчальної роботи здобувача освіти, які підлягають оцінюванню

Вид навчальної діяльності	Політика оцінювання
підготовка до лекції /опрацювання теоретичного матеріалу в LMS Moodle	опитування; письмова перевірка; моніторинг активності здобувача в LMS Moodle
підготовка до обговорення та/або опитування за темами практичного заняття / тестування в LMS Moodle *	опитування; виступи з рефератами, доповідями; тестування рівня навчальних досягнень на освітній платформі Moodle*
виконання завдання на освітній платформі Moodle – огляд статті	практична перевірка: виконання здобувачем освіти в LMS Moodle виду діяльності «Практичне завдання». Вид діяльності «Практичне завдання» в LMS Moodle не має автоматичного оцінювання, оцінюється викладачем особисто, за необхідності викладач додає коментар, після перевірки відповіді здобувача освіти.
тестування на освітній платформі Moodle	тестовий контроль: автоматичне діагностування результатів навчання в LMS Moodle
аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія)	самооцінка

* – у разі відсутності здобувача освіти на практичному занятті, у т.ч. у разі запровадження дистанційної форми навчання з урахуванням безпекової/епідемічної ситуації, необхідно виконати в LMS Moodle відповідний вид діяльності «Тест» / «Завдання».

6. Форма підсумкового контролю:

1/ осінній семестр	екзамен	вид діяльності «Тест» на освітній платформі Moodle – Підсумкове тестування, що містить як автоматизовані тести для контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів освіти,	охоплює весь навчальний матеріал, вивчений протягом семестру
--------------------	---------	---	--

		так і завдання, що потребують розгорнутої, творчої відповіді.	
--	--	---	--

7. Політика використання додаткових (заохочувальних) балів для підвищення рейтингу оцінки:

систематичне відвідування аудиторних занять / відсутність пропусків занять без поважних причин	особисте рішення здобувача освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії
наявність рукописного конспекту	
відвідування консультацій, у т.ч. з використанням онлайн-сервісів	
послідовність і своєчасність виконання видів навчальної роботи, передбачених програмою	
участь у конференціях, круглих столах, конкурсах та ін. заходах із початкової дисципліни/ спеціальності	за фактом; сертифікат(и) участі; збірник з опублікованими тезами; новини та події, що оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу освіти
підготовка до публікації і прийняття до друку наукових праць із навчальної дисципліни: статті у наукових виданнях під науковим керівництвом лектора	за фактом; опублікована стаття в електронному (URL посилання) або друкованому вигляді (скан-копія)
участь та/або призове місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, Всеукраїнській студентській олімпіаді з навчальної дисципліни/ спеціальності, Всеукраїнській учнівській олімпіаді з базових навчальних предметів, Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів – членів Національного центру «Мала академія наук України»	за фактом; сертифікат(и) участі; диплом

8. Комунікаційна політика:

Активовані акаунти для авторизованого доступу до освітньої платформи Moodle (асинхронний режим навчання). Доступ до Google Meet для організації онлайн-занять (синхронний режим навчання). Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом.

9. Політика щодо академічної доброчесності:

Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про академічну доброчесність у ВСП «Класичний фаховий коледж СумДУ». URL: https://kpt.sumdu.edu.ua/academic_integrity_u_VSP_KFK_SumDU.pdf

10. Політика щодо оскарження оцінювання:

Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів врегульований п. 7.5 Положення про організацію освітнього процесу. URL:

11. Відвідування занять.

Для здобувачів фахової передвищої освіти очної форми навчання відвідування занять є обов'язковим.

Поважні причини для неявки необхідно підтверджувати відповідними документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє здобувача від виконання завдань на самостійну підготовку або завдання поточного та підсумкового контролю. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в онлайн/змішаній формі за погодженням із завідувачем відділення.

12. Політика зарахування результатів неформальної освіти:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентується Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. URL: https://kpt.sumdu.edu.ua/non_formal_education.pdf